

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЮСТИЦІЇ»**

**(галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
ступінь «Магістр»)**

Харків
2021

Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з початкової дисципліни «Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції» (ступінь «Магістр» спеціальність 081 «Право») / С. Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. – 49 с.

Укладачі: С.Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк, А.С. Чиркін

*Рекомендовано до видання кафедрою державного будівництва
університету (протокол № 2 від 07.09.2021 р.).*

1. В С Т У П

Навчальна дисципліна «Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції» розрахована на отримання студентами знань щодо теоретичних і прикладних знань ролі органів місцевого самоврядування в реалізації правої політики у сфері юстиції, забезпечення розуміння правової основи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції, формування умінь з реалізації їх компетенції у сфері юстиції.

Головна мета курсу полягає у формуванні цілісного уявлення про сучасне правове регулювання і практику організації діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції та основних умінь по застосуванню законодавства у цій сфері.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення питань щодо ролі органів місцевого самоврядування в реалізації правої політики у сфері юстиції, правової основи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції, системи їх компетенції у сфері юстиції, принципів і форм взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції, здійснення реформи децентралізації у сфері юстиції, порядку здійснення реєстраційних повноважень органів місцевого самоврядування, правової роботи в органах місцевого самоврядування, забезпечення експертної діяльності під час прийняття актів органами місцевого самоврядування, порядок надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення, порядку реалізації прав, свобод і законних інтересів громадян у діяльності органів місцевого самоврядування, порядку діяльності органів місцевого самоврядування у забезпеченні здійснення державної регуляторної політики, ведення електронних реєстрів, запобігання корупції.

Вивчення цих питань планується за допомогою комплексного опрацювання спеціальної літератури, нормативно-правових актів та практики

діяльності органів місцевого самоврядування України, аналізу судової практики за участю органів місцевого самоврядування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції» набувачі освітньої послуги повинні:

знати і розуміти засади функціонування органів місцевого самоврядування у сфері юстиції, сфери основних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері юстиції та порядку їх реалізації.

вміти використовувати набуті знання на практиці щодо діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції за всіма напрямками їх діяльності.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	Всього годин	у тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції					
1.	Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації правової політики у сфері юстиції.	10	2	2	6
2.	Інституційні та функціональні засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.	10	2	2	6
3.	Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.	10	2	2	6
4.	Порядок взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції в Україні.	10	2	2	6
5.	Децентралізація державної влади у сфері юстиції в контексті правової реформи в Україні.	10	2	2	6
Модуль 2. Особливості реалізації компетенції органів місцевого самоврядування у сфері юстиції					
6.	Організаційно-правові засади реєстраційної діяльності органів місцевого самоврядування.	14	2	2	10
7.	Організаційно-правові аспекти здійснення правової роботи в органах місцевого самоврядування	14	2	2	10
8.	Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення.	14	2	2	10
9.	Забезпечення та охорона прав, свобод і законних інтересів громадян у діяльності органів місцевого самоврядування.	14	2	2	10

10.	Органи місцевого самоврядування як регуляторної організаційний та функціональний аспекти.	14	2	2	10
Усього		120	20	20	80

3. Програма навчальної дисципліни

«Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції»

Модуль № 1. Правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

Тема 1. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації правової політики у сфері юстиції.

Правова політика у сфері юстиції: поняття, напрямки та суб'єкти формування й здійснення. Юстиція як сфера діяльності місцевого самоврядування: поняття та особливості правового регулювання. Роль органів місцевого самоврядування в реалізації правої політики у сфері юстиції.

Правова основа діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції. Роль органів державної влади у формуванні правових засад діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції. Роль муніципально-правових актів в регулюванні відносин у сфері юстиції.

Міжнародно-правові принципи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції та проблеми їх імплементації в Україні. Значення практики ЄСПЛ для удосконалення правової основи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

Тема 2. Інституційні та функціональні засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

Система органів місцевого самоврядування, що здійснюють діяльність у сфері юстиції. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері юстиції: поняття, види, особливості реалізації. Виключна компетенція місцевих рад у сфері юстиції. Роль постійних та тимчасових комісій місцевих рад в процесі здійснення ними діяльності у сфері юстиції. Власні та делеговані повноваження виконавчих комітетів та інших виконавчих органів місцевих рад у сфері юстиції. Проблеми розмежування повноважень органів місцевого самоврядування й органів державної влади у сфері юстиції та напрямки їх розв'язання.

Тема 3. Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

Система міжнародно-правових стандартів діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції. Європейська стратегія інновацій та належного урядування на місцевому рівні: основні положення та проблеми імплементації в Україні.

Органи місцевого самоврядування в країнах ЄС, які здійснюють діяльність у сфері юстиції. Роль та завдання органів місцевого самоврядування країн ЄС у сфері юстиції. Практика взаємодії органів юстиції та органів місцевого самоврядування у розвинених європейських демократіях (Франція, Польща, Німеччина, Італія). Роль принципів верховенства права та належного урядування при здійсненні органами місцевого самоврядування функцій юстиції.

Тема 4. Порядок взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції в Україні.

Правова основа взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції. Принципи взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції. Система форм взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції. Організаційні форми взаємодії з представницькими органами місцевого самоврядування. Порядок організації і проведення спільних заходів виконавчих органів місцевих рад з органами юстиції.

Організаційні методи взаємодії органів юстиції та місцевого самоврядування в Україні. Координація-взаємодія органів місцевого самоврядування з державними органами у сфері юстиції. Контроль під час здійснення органами місцевого самоврядування діяльності у сфері юстиції. Інформаційне забезпечення як спосіб взаємообміну інформацією між органами юстиції та місцевого самоврядування. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні діяльності органів юстиції.

Роль органів юстиції у формуванні та реалізації політики у сфері місцевого самоврядування. Компетенція органів юстиції у здійсненні реєстрації актів органів місцевого самоврядування. Реєстрація політичних партій та контроль за їх діяльністю як форма забезпечення демократії участі у здійсненні місцевого самоврядування.

Тема 5. Децентралізація державної влади у сфері юстиції в контексті правової реформи в Україні.

Цілі, завдання, напрямки реформи децентралізації у сфері юстиції. Проблеми реалізації реформи децентралізації влади у сфері юстиції. Здобутки та перспективи здійснення реформи децентралізації влади щодо повноважень органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

Система сучасних заходів правового, організаційного, інституційного, компетенційного характеру, спрямованих на удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції. Проблеми приведення взаємодії місцевого самоврядування та органів юстиції в Україні до європейського

рівня. Концептуальні засади оновлення компетенції органів місцевого самоврядування на засадах децентралізації та субсидіарності. Сучасні тенденції покращення гарантій місцевого самоврядування в Україні.

Охорона, захист, припинення порушень та поновлення порушених прав місцевого самоврядування. Судовий захист прав місцевого самоврядування. Звернення до суду про визнання незаконними актів органів виконавчої влади, інших органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, які обмежують права територіальної громади. Проблеми представництва органів місцевого самоврядування в судових органах. Проблеми співвідношення держави та місцевого самоврядування в аспекті реалізації звернення прокурора до суду в інтересах держави.

Модуль 2. Особливості реалізації компетенції органів місцевого самоврядування у сфері юстиції

Тема 6. Організаційно-правові засади реєстраційної діяльності органів місцевого самоврядування.

Система органів місцевого самоврядування, які здійснюють діяльність у сфері реєстрації. Система та види реєстраційних повноважень органів місцевого самоврядування. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, як форма легалізації муніципальних публічно-владних інституцій та суб'єктів господарювання. Участь органів місцевого самоврядування в реєстрації прав власності на нерухоме майно. Реєстрація місця проживання фізичних осіб. Реєстрація актів цивільного стану органами місцевого самоврядування.

Тема 7. Організаційно-правові аспекти здійснення правової роботи в органах місцевого самоврядування.

Правова робота в органах місцевого самоврядування: поняття та суб'єкти здійснення. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері правової роботи.

Організаційні засади юридичної служби в органах місцевого самоврядування: питання взаємодії з територіальними органами Міністерства юстиції.

Поняття експертної діяльності у сфері місцевого самоврядування. Законодавчі вимоги до актів суб'єктів місцевого самоврядування. Система органів та підрозділів, що здійснюють правову експертизу актів місцевого самоврядування. Види експертиз у сфері місцевого самоврядування. Роль роз'яснень Міністерства юстиції України в процесі здійснення експертиз правових актів органів місцевого самоврядування. Значення правових висновків та методичних рекомендацій Міністерства юстиції України для здійснення експертизи актів місцевого самоврядування. Порядок та процедурні питання здійснення експертиз в процесі нормотворчої діяльності місцевого самоврядування.

Організація правового навчання та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.

Тема 8. Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення.

Правові основи надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення органами місцевого самоврядування. Роль органів місцевого самоврядування щодо формування та забезпечення діяльності установ з питань надання безоплатної правової допомоги.

Участь органів місцевого самоврядування у сфері правової освіти, правової обізнаності, інформування населення, доступу громадян до джерел правової інформації. Правосвітницькі проекти в сфері місцевого самоврядування та участь в них органів юстиції. Муніципальний досвід роботи органів місцевого самоврядування в процесі підвищення правової обізнаності членів територіальних громад. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку інститутів демократії участі. Національна програма правової освіти населення та роль органів юстиції і місцевого самоврядування у забезпеченні її виконання. Сучасні підходи до модернізації форм підвищення рівня правової підготовки населення.

Тема 9. Забезпечення та охорона прав, свобод і законних інтересів громадян у діяльності органів місцевого самоврядування.

Національна стратегія у сфері прав людини: роль органів місцевого самоврядування в її реалізації. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні прав внутрішньо переміщених осіб. Проблеми реалізації громадянами права на участь в управлінні державними та місцевими справами. Участь органів місцевого самоврядування в реалізації антидискримінаційної політики.

Правові засади діяльності суб'єктів місцевого самоврядування у сфері вчинення нотаріальних дій. Посвідчення заповітів та здійснення інших окремих нотаріальних дій уповноваженими особами місцевого самоврядування: правове регулювання та порядок здійснення.

Діяльність органів місцевого самоврядування в процесі формування інституту присяжних в Україні. Взаємодія органів місцевого самоврядування з установами виконання покарань, уповноваженими органами з питань пробації.

Тема 10. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти регуляторної діяльності: організаційний та функціональний аспекти

Місце органів місцевого самоврядування у забезпеченні здійснення державної регуляторної політики. Роль органів юстиції у здійсненні державної регуляторної політики.

Система та види регуляторних актів органів місцевого самоврядування. Особливості підготовки та прийняття регуляторних актів органами місцевого

самоврядування. Проблеми відстеження результативності регуляторних актів органів місцевого самоврядування. Основні напрямки удосконалення регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування на сучасному етапі.

Тема 11. Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування щодо ведення електронних реєстрів (для самовивчення)

Роль органів місцевого самоврядування у механізмі забезпечення ведення державних реєстрів. Види електронних реєстрів та роль органів місцевого самоврядування у їх формуванні та веденні. Організаційно-правові питання взаємодії електронних реєстрів.

Участь органів місцевого самоврядування в процесах ведення та розпорядження електронними реєстрами. Забезпечення органами місцевого самоврядування ідентифікації та верифікації інформації електронних реєстрів. Особливості доступу та користування електронними реєстрами органами місцевого самоврядування. Проблеми забезпечення доступу органів місцевого самоврядування до єдиних та державних реєстрів. Захист персональних даних, як головний принцип діяльності органів місцевого самоврядування під час ведення електронних реєстрів. Проблеми забезпечення доступу до публічної інформації органів місцевого самоврядування при взаємодії електронних реєстрів.

Порядок ведення реєстру територіальної громади. Роль органів місцевого самоврядування у веденні державного реєстру виборців. Участь органів місцевого самоврядування в адмініструванні Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Участь органів місцевого самоврядування у веденні Єдиного державного демографічного реєстру. Органи місцевого самоврядування як розпорядники реєстру адміністративно-територіального устрою. Організаційно-правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування з іншими органами державної влади, які здійснюють адміністрування електронних реєстрів.

Тема 12. Організація роботи в органах місцевого самоврядування щодо запобігання корупції (для самовивчення).

Компетенція органів місцевого самоврядування у сфері запобігання корупції. Форми діяльності органів місцевого самоврядування щодо запобігання корупції. Запобігання конфлікту інтересів у діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. Додержання антикорупційних вимог в діяльності посадових осіб місцевого самоврядування.

Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами юстиції з питань запобігання корупції. Роль органів місцевого самоврядування у виконанні антикорупційної програми.

4. ПЛАНИ ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації правової політики у сфері юстиції.

Основні питання

1. Правова політика у сфері юстиції: поняття, напрямки та суб'єкти формування й здійснення.
2. Роль органів місцевого самоврядування в реалізації правої політики у сфері юстиції.
3. Правова основа діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
4. Роль муніципально-правових актів в регулюванні відносин у сфері юстиції.
5. Міжнародно-правові принципи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції та проблеми їх імплементації в Україні.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
3. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.
4. Про засади внутрішньої та зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 527.
5. Бабінова О.О. Державна регіональна політика і регіональний розвиток: сучасні реалії України та європейський досвід / О.О. Бабінова. – К.: Фенікс, 2011. – 268 с
6. Гончарук Н. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти // Публічне управління. – 2011. – № 1. – С. 32.

7. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах / В.С. Куйбіда, В.В. Толкованов. – Київ, ТОВ “Поліграфічний Центр ”Крамар”, 2010. – 258 с.

8. Мерза О. Теоретичні підходи до розуміння сутності органів юстиції в сучасних умовах / О. Мерза // Ефективність державного управління. – 2018. – Вип. 2. – С. 58-64. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2018_2_8

Завдання 1.

Наведіть систему повноважень органів місцевого самоврядування, які вони здійснюють у сфері юстиції, а також систему правових актів, які закріплюють вказані повноваження. Зробіть аналіз даних повноважень. Які тенденції простежуються в правовому регулюванні повноважень органів місцевого самоврядування у сфері юстиції?

Завдання 2.

На прикладі діяльності органів місцевого самоврядування за Вашим міськем проживання, наведіть правові акти, які були прийняті за останні два роки у сфері юстиції. Які питання врегульовані даними актами? Зробіть їх аналіз та висновки щодо системності врегулювання питань у сфері юстиції та кількості таких актів?

Завдання 3.

Наведіть принципи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції, які прийняті та застосовуються у різних державах. Зробіть їх порівняльну характеристику. Запропонуйте напрямки удосконалення вітчизняного законодавства з урахуванням проведеної характеристики?

Тема 2.

Інституційні та функціональні засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

Основні питання

1. Система органів місцевого самоврядування, що здійснюють діяльність у сфері юстиції.
2. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері юстиції: поняття, види, особливості реалізації.
3. Роль постійних та тимчасових комісій місцевих рад в процесі здійснення ними діяльності у сфері юстиції.
4. Проблеми розмежування повноважень органів місцевого самоврядування й органів державної влади у сфері юстиції та напрямки

їх розв'язання.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
3. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. №5203-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 32. – Ст. 409.
4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV // Відом. Верхов. Ради України. -2005. – № 52. – Ст. 561.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 87. – Ст. 156.
6. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2.06.2011 р. № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – Ст. 146.
8. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 51. – Ст. 553.
9. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.
10. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383
11. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2.06.2016 р. № 1403-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 29 – Ст. 535.

12. Бодрова І.І., Любченко П.М. Європейський досвід удосконалення місцевого самоврядування. – Х.: Оберіг, 2012. – 64 с.

13. Вюртенбергер Т. Організаційна структура регіонального рівня в Німеччині // Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід. Збірник матеріалів та документів / Науковий редактор: М. Пухтинський. – К.: Атіка-Н, 2006. – С. 264-269.

14. Гончарук Н. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти // Публічне управління. – 2011. – № 1. – С. 32.

15. Дробуш І.В. Функції органів місцевого самоврядування в Україні: монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – 244 с.

16. Железняк Н. А. Правові та організаційні форми діяльності Міністерства юстиції України у здійсненні державної правової політики (теоретичні та практичні питання) : автореф. дис... канд. юрид. наук. К., 2005. 21 с.

17. Любченко П.М., Семко С.О. Організаційні форми роботи представницьких органів місцевого самоврядування: монографія. – Х.: Право, 2012. – 216 с.

Завдання 1

Житель міста звернувся до управління земельних ресурсів міської ради з вимогою щодо надання йому безоплатної правової допомоги та представлення його інтересів в суді по земельному спору. Керівник управління земельних ресурсів відмовив йому, зазначивши, що управління не здійснює повноважень з надання безоплатної правової допомоги. На цей лист житель подав скаргу до міського голови.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яку відповідь має надати міський голова? Які органи місцевого самоврядування здійснюють діяльність у сфері юстиції та які саме повноваження щодо надання безоплатної правової допомоги вони реалізують? В якому обов'язку надається безоплатна правова допомога?

Завдання 2

Міська рада на своїй сесії прийняла рішення про створення на території міста міського управління юстиції як виконавчого органу місцевого самоврядування та наділила його повноваженнями територіального підрозділу Міністерства юстиції, поширивши юрисдикцію його діяльності на територію міста.

Керівник територіального управління юстиції звернувся до суду з проханням скасувати незаконне на його думку рішення ради.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 3

Керівник обласного управління юстиції прийняв рішення про делегування обласній раді повноважень щодо організації системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації арбітражних керуючих і направив відповідне розпорядження до обласної ради. Голова обласної ради звернувся до Міністра юстиції з вимогою скасувати незаконне рішення керівника обласного управління, зазначивши, що обласна рада не здійснює делегованих повноважень.

Зробіть юридичний аналіз ситуації та запропонуйте шляхи її вирішення.

Тема 3.

Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

Основні питання

1. Система міжнародно-правових стандартів діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
2. Роль принципів верховенства права та належного урядування при здійсненні органами місцевого самоврядування функцій юстиції.
3. Європейська стратегія інновацій та належного урядування на місцевому рівні: основні положення та проблеми імплементації в Україні.
4. Органи місцевого самоврядування в країнах ЄС, які здійснюють діяльність у сфері юстиції.
5. Роль та завдання органів місцевого самоврядування країн ЄС у сфері юстиції. Практика взаємодії органів юстиції та органів місцевого самоврядування у розвинених європейських демократіях (Франція, Польща, Німеччина, Італія).

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Угода про співробітництво у правовій сфері між Міністерством юстиції України та Міністерством юстиції Литовської Республіки від 05.03.2018 // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_001-18#Text

2. Про затвердження Інструкції про порядок здійснення міжнародного співробітництва з питань взаємної правової допомоги, видачі правопорушників (екстрадиції), передачі (прийняття) засуджених осіб, виконання вироків та інших питань міжнародного судового співробітництва у кримінальному провадженні під час судового провадження: Наказ Міністерства юстиції України від 19.08.2019 № 2599/5 // Офіційний вісник України. – 2019. – № 66. – Ст. 2339.

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : учинено в Римі 4 лист. 1950 р. // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. Київ–Амстердам, 1996. С. 212–229

4. Об организации и функционировании Министерства юстиции [Електронний ресурс] : постан. Правительства Республики Молдова от 03 октября 2012 г. № 736. URL : <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=345271&lang=2>

5. У Брюсселі відбулася церемонія підписання Угоди про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції (Євроюст) [Електронний ресурс]. URL : http://www.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_c=view&_t=rec&id=187947

6. Список чинних міжнародних міжвідомчих договорів Міністерства юстиції України з країнами Європи [Електронний ресурс]. URL : <http://www.minjust.gov.ua/23135#1>

7. Алексеенко И. Г. Европейская модель конституционной юстиции : сравнительно-правовая ретроспектива. Днепропетровск : Наука и образование, 1998. 230 с.

8. Бабінова О.О. Державна регіональна політика і регіональний розвиток: сучасні реалії України та європейський досвід / О.О. Бабінова. – К.: Фенікс, 2011. – 268 с
9. Вюртенбергер Т. Організаційна структура регіонального рівня в Німеччині // Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід. Збірник матеріалів та документів / Науковий редактор: М. Пухтинський. – К.: Атіка-Н, 2006. – С.264-269
10. Гусарева О. С. Юстиція як складова правових систем сучасних країн світу та України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2010. 234 с.
11. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах / В.С. Куйбіда, В.В. Толкованов. – Київ, ТОВ “Поліграфічний Центр ”Крамар”, 2010. - 258 с.
12. Жан Шарль Адре. Огляд місцевого самоврядування у Франції / Жан Шарль Адре. Переклад. – К.: ПСП, 1994. – 132 с.
13. Бондаренко К. Реформування галузі юстиції на сучасному етапі розвитку української держави // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – Вип.1. – с. 92-97.
14. Петришина М. О. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування. – Х.: Право, 2016. – 40 с.
15. Структурно-функціональне забезпечення діяльності територіальних органів влади / Н.М. Мельтюхова, В.В.Корженко, Г.С. Одінцева та ін.; За заг. ред. Н.М. Мельтюхової. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2007. – 244 с.

Завдання 1

У сільському населеному пункті, який увійшов до складу територіальної громади в результаті реформи децентралізації та добровільного об'єднання територіальних громад було місцевою радою територіальної громади було затверджено старосту. Крім того, рада закріпила за старостою виконання таких повноважень як посвідчення заповітів, видачу дублікатів посвідчених ними документів, засвідчення вірності копій (фотокопій) документів і виписок із них, засвідчення справжності підписи на документах, видачу свідоцтва про право на спадщину. Після посвідчення старостою заповіту громадянина М.,

один з його спадкоємців, який пропустив строк подання документів для набуття спадщини звернувся до суду з вимогою визнання заповіту незаконним, оскільки староста не мав права виконувати нотаріальні функції.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має ухвалити суд?

Завдання 2

Обласне управління юстиції прийняло рішення щодо передачі адміністрування комплексної електронної послуги «єМалятко» виконавчим органам місцевих рад громад, мотивуючи це тим, що вони найбільш наближені до жителів відповідних територій та можуть це робити більш ефективно.

Обласна державна адміністрація звернулася до КМУ з вимогою скасувати незаконне рішення управління, зазначивши, що вона здійснює координацію діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади і таке рішення управління не може приймати самостійно.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи правомірно вчинило управління юстиції та обласна державна адміністрація? Як має вчинити місцева рада?

Завдання 3

До сільського голови звернувся громадянин іноземної держави, який прибув на територію України у зв'язку з його переслідуванням в країні його громадянства з проханням надати йому правову допомогу щодо оформлення необхідних документів для отримання громадянства України. Сільський голова зазначив, що органи місцевого самоврядування села такої допомоги надати не можуть, оскільки в їх штаті відсутня посада юриста і запропонував звернутись до адвокатського бюро. Іноземець напитував скаргу на дії голови до обласного управління юстиції.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яку відповідь має надати обласне управління юстиції. Які подальші дії сільського голови та громадянина іноземної держави, який перебуває на території України?

Тема 4.

Порядок взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції в Україні.

Основні питання

1. Правова основа взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції.
2. Принципи взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції.

3. Система форм взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції. Організаційні форми взаємодії з представницькими органами місцевого самоврядування.
4. Організаційні методи взаємодії органів юстиції та місцевого самоврядування в Україні.
5. Роль органів юстиції у формуванні та реалізації політики у сфері місцевого самоврядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Методичні рекомендації для органів місцевого самоврядування щодо повноважень в частині проведення регіонального регуляторного перегляду // <http://www.drs.gov.ua/deregulation/metodychni-rekomendatsiyi-dlya-organiv-mistseвого-samovryaduvannya-shhodo-povnovazhen-v-chastyni-provedennya-regionalnogo-regulyatornogo-pereglyadu/>

2. Вільгушинський М. Й. Взаємодія судів з державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю: шляхи наукового пошуку / М. Й. Вільгушинський // Держава і право : зб. наук, праць. Серія Юридичні і політичні науки. - Вип. 55. - К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. - С. 147-153.

3. Гончарук Н. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти / Наталія Гончарук, Леонід Прокопенко // Публічне управління [Текст]. — 2011. — № 1. — С. 32.

4. Железняк Н. А. Правові та організаційні форми діяльності Міністерства юстиції України у здійсненні державної правової політики (теоретичні та практичні питання) : автореф. дис... канд. юрид. наук. К., 2005. 21 с.

5. Колеснік Т.Є. Особливості взаємодії органів прокуратури з іншими органами державної влади в Україні [Текст] / Т.Є. Колеснік // Право і суспільство. – 2015. – №3. – С. 14–21.

6. Лялюк О.Ю. Деякі питання взаємовідносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ, прокуратури,

Служби безпеки, судовими органами та органами юстиції // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2016. - № 31. – С. 61-72.

7. Онопчук І. Ю. Конституційно-правові засади статусу Міністерства юстиції України в системі виконавчої влади // Правове регулювання економіки : зб. наук. пр. № 9 / відп. ред. В. Ф. Опришко ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. К. : [б. в.], 2009. С. 101—110

8. Бондаренко К. Реформування галузі юстиції на сучасному етапі розвитку української держави // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – Вип.1. – с. 92-97.

9. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у межах нової системи територіальної організації влади в Україні. / Національний інститут стратегічних досліджень – К., 2011. – 54 с.

10. Новак А.О. Порівняльно-правовий аналіз делегування повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування в Україні та країнах-членах ЄС // Теорія і практика правознавства: електрон. наук. фах вид. – 2014. – Вип. 2(6): tlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/Novak_A.O..pdf.

Завдання 1

Міська рада провела позачергову сесію на якій головував секретар ради і на якій більшістю голосів присутніх на засіданні ухвалила статут територіальної громади. Після його підписання головою статут був направлений до обласного управління юстиції для його державної реєстрації. Зі спліном піврічного терміну статут так і не було зареєстровано, а на постійні звернення з боку ради зазначалось, що цей акт проходить аналіз на відповідність його законодавству. Після цього рада звернулась до суду з вимогою зобов'язати управління юстиції здійснити державну реєстрацію статуту.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 2

За зверненням до суду громадянина М. було встановлено, що обнародування акту, прийнятого сільською радою не було проведено належним чином, що не дозволило позивачу ознайомитись із змістом даного документу. У зв'язку з цим суд у своєму рішенні суд встановив, що єдиною

формою обнародування акту місцевого самоврядування є його опублікування в офіційному друкованому виданні, а також зобов'язав органи юстиції на відповідній території проводити державну реєстрацію актів, що видаються органами місцевого самоврядування та визнав факт набуття актами чинності з моменту їх реєстрації.

Сільський голова звернувся до апеляційного суду щодо скасування рішення суду першої інстанції як такого, що не відповідає законодавству.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має винести суд.

Завдання 3

У процесі проведення регіонального регуляторного перегляду нормативно-правових актів встановлено порушення строків опублікування проектів регуляторних актів міської ради, а також відсутність окремих регуляторних актів у плані розгляду та прийняття регуляторних актів, затверджених міською радою. Комісія з перегляду звернулася до суду з вимогою скасувати прийняті з порушенням законодавства акти.

Представник міської ради в суді зазначив, що комісія не є суб'єктом звернення до суду з цих питань, а самі акти вже набули чинності і мають надалі виконуватись.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Який порядок прийняття регуляторних актів органами місцевого самоврядування? Яке рішення має прийняти суд?

Тема 5.

Децентралізація державної влади у сфері юстиції в контексті правової реформи в Україні.

(колоквіум)

Основні питання

1. Здобутки та перспективи здійснення реформи децентралізації влади щодо повноважень органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
2. Система сучасних заходів правового, організаційного, інституційного, компетенційного характеру, спрямованих на удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
3. Концептуальні засади оновлення компетенції органів місцевого самоврядування на засадах децентралізації та субсидіарності.
4. Охорона, захист, припинення порушень та поновлення порушених прав місцевого самоврядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. №5203-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 32. – Ст. 409.
3. Азнар М. Французький приклад регіоналізації, децентралізації та деконцентрації Організація регіональної та місцевої влади: досвід держав-членів Європейського Союзу / М. Азнар // Спеціальне доповнене видання Українсько-Європейського Журналу з Міжнародного та Порівняльного права. – К., 2005. – С.38-49
4. Бабінова О.О. Державна регіональна політика і регіональний розвиток: сучасні реалії України та європейський досвід / О.О. Бабінова. – К.: Фенікс, 2011. – 268 с
5. Баймуратов М. Децентралізація та компетенція місцевого самоврядування в Україні / М. Баймуратов // Віче. – 2015. – №12. – С.14-17
6. Бодрова І.І., Любченко П.М. Європейський досвід удосконалення місцевого самоврядування. – Х.: Оберіг, 2012. – 64 с.
7. Катерина Бондаренко, канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія» РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ ЮСТИЦІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ // Підприємництво, господарство і право. – 2016. - № 1. – С. 92-97
8. Горлажек Гжегож. Нова модель Польської регіональної політики після децентралізації держави [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.largis.org.ua/largis1/ukraine/componentu/rpu.htm>
9. Добровільне об'єднання територіальних громад в Україні / Серьогіна С.Г., Бодрова І.І., Любченко П.М. та ін.. – Х.: ПромАрт, 2017. – Вип.21. – 216 с.
10. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах / В.С. Куйбіда, В.В. Толкованов. – Київ, ТОВ “Поліграфічний Центр ”Крамар”, 2010. - 258 с.

11. Бондаренко К. Реформування галузі юстиції на сучасному етапі розвитку української держави // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – Вип.1. – с. 92-97.

12. Лялюк О.Ю. Актуальні питання співвідношення контролю та нагляду в системі місцевого самоврядування в умовах децентралізації // Державне будівництво та місцеве самоврядування – 2019. - № 37. – С. 35-47.

13. Янчук А.О. До питання про окремі аспекти децентралізації в Україні // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2016. - № 3. – С. 35-41.

Завдання 1

Керуючись ч. 1 ст. 12 Закону «Про адміністративні послуги» Кабінет Міністрів серед послуг, що надаються органами місцевого самоврядування у порядку виконання делегованих повноважень затвердив послуги з державної реєстрації актів цивільного стану. Міністр юстиції звернувся до уряду з вимогою скасувати дане рішення, оскільки органи місцевого самоврядування не можуть самостійно здійснювати таку реєстрацію, а повинні діяти спільно з органами юстиції.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Запропонуйте механізм її вирішення.

Завдання 2

Міська рада звернулася до суду для розірвання договору оренди земельної ділянки, виділеної приватному підприємству. В обґрунтуванні вимог зазначалось, що орендар не виконує взятих на себе зобов'язань та використовує майно не за цільовим призначенням. У суді представник відповідача зазначив, що представляти інтереси міської ради має незалежний адвокат, а не юрисконсульт ради, а також надав підтверджуючі відомості про правомірність використання виділеної землі.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи правомірні дії міської ради? Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 3

Верховна рада України ухвалила законопроект, яким повноваження з надання адміністративних послуг у сфері юстиції, а саме, (1) адміністративні послуги у сфері реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, (2) адміністративні послуги з проставляння апостилю на офіційних документах, (3) адміністративні послуги у системі електронного цифрового підпису, (4) адміністративні послуги у сфері державного регулювання нотаріальної

діяльності, (5) адміністративні послуги у сфері реєстрації політичних партій, громадських об'єднань, друкованих засобів інформації, інформаційних агентств та інших об'єднань, (6) адміністративні послуги у сфері організації системи підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації арбітражних керуючих, (7) адміністративні послуги у сфері державної реєстрації актів цивільного стану передаються на базовий рівень місцевого самоврядування і мають здійснюватися органами місцевого самоврядування через ЦНАПи. При цьому жодних консультацій з органами місцевого самоврядування щодо можливості здійснення ними таких повноважень проведено не було. Представники Асоціації органів місцевого самоврядування звернулись до Верховної Ради та Президента щодо організаційної, матеріально-фінансової неможливості виконання вимог даного закону та порушення вимог принципів законності та субсидіарності при ухваленні такого закону.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Запропонуйте зміст відповіді на звернення Асоціації органів місцевого самоврядування.

Тема 6.

Організаційно-правові засади реєстраційної діяльності органів місцевого самоврядування.

Основні питання

1. Система органів місцевого самоврядування, які здійснюють діяльність у сфері реєстрації.
2. Система та види реєстраційних повноважень органів місцевого самоврядування.
3. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, як форма легалізації муніципальних публічно-владних інституцій та суб'єктів господарювання.
4. Участь органів місцевого самоврядування в реєстрації прав власності на нерухоме майно.
5. Реєстрація місця проживання фізичних осіб.
6. Реєстрація актів цивільного стану органами місцевого самоврядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. №5203-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 32. – Ст. 409.
2. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 51. – Ст. 553.
3. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 №

280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

4. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383

5. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів: Указ Президента України від 27.06.1996 № 468/96 // Урядовий кур'єр від 04.07.1996.

6. Про затвердження положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>

7. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету міністрів України від 23.04.2001 № 376 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 17. - Ст. 747.

8. Про затвердження Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 207 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 28. – Ст. 1108.

9. Мерза О. Теоретичні підходи до розуміння сутності органів юстиції в сучасних умовах / О. Мерза // Ефективність державного управління. – 2018. – Вип. 2. – С. 58-64. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2018_2_8

10. Онопчук І. Ю. Конституційно-правові засади статусу Міністерства юстиції України в системі виконавчої влади // Правове регулювання економіки : зб. наук. пр. № 9 / відп. ред. В. Ф. Опришко ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. К. : [б. в.], 2009. С. 101—110

11. Петришина М.О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування: монографія. – Х.: Право, 2011. – 232 с.

12. Величко В.О. Надання адміністративних послуг як функція органів місцевого самоврядування // Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. / редкол.: С.Г. Серьогіна та ін. – Харків: Право, 2018. – Вип. 35. – С. 68-82.

Завдання 1

У селі Петрово посадова особа виконавчого комітету Петрівської сільської ради громадянин А, у відповідності до Закону України “Про місцеве самоврядування” і “Про нотаріат” вчинив нотаріальні дії, зокрема, посвідчив договір купівлі-продажу нерухомого майна між громадянами В і С. Втім наступного тижня такі дії посадової особи виконавчого комітету були оскаржені до суду.

Проаналізуйте ситуацію. Зазначте, чи правомірні дії посадової особи виконавчого комітету?

Завдання 2

Дитина А народилась першого червня 2021 року. З метою реєстрації місця проживання новонародженої А батьки звернулись до органу реєстрації десятого жовтня 2021 року.

Проаналізуйте законодавство щодо реєстрації новонародженої дитини. До якого органу мають звернутись батьки?

Завдання 3

Прокуратура звернулась до суду з позовом до виконавчого комітету міської ради щодо відсутності у органів місцевого самоврядування повноважень надання і рестрації містобудівної документації, а саме дозвіл на будівництво на території міста сміттєпереробного заводу.

Проаналізуйте ситуацію. Чи передбачені за органами місцевого самоврядування повноваження у галузі будівництва?

Тема 7.

Організаційно-правові аспекти здійснення правової роботи в органах місцевого самоврядування.

Основні питання

1. Правова робота в органах місцевого самоврядування: поняття та суб'єкти здійснення.
2. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері правової роботи.
3. Організаційні засади юридичної служби в органах місцевого самоврядування: питання взаємодії з територіальними органами Міністерства юстиції.
4. Поняття експертної діяльності у сфері місцевого самоврядування.

5. Організація правового навчання та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2.06.2011 р. № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577
2. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.
3. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
4. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2.06.2016 р. № 1403-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 29 – Ст. 535.
5. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів: Указ Президента України від 27.06.1996 № 468/96 // Урядовий кур'єр від 04.07.1996.
6. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 54. – Ст. 1455.
7. Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України: Постанова Кабінету міністрів України від 11.12.1996 № 1504 // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1504-96-п>
8. Про затвердження положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету міністрів України від 23.04.2001 № 376 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 17. - Ст. 747.

10. Про затвердження порядку вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування // Наказ Міністерства юстиції України від 11.11.2011 р. № 3306/5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 91. – Ст. 3312

11. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи від 24.04.2017 № 1395/5: Наказ Міністерства юстиції України // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#Text>

12. Порядок проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2105 р. № 383/5 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>

13. Антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції: роз'яснення Міністерства юстиції України від 21.05.2012 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-12>

14. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, затвержені Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини 15 серпня 2006 р. // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2006. - № 10. – С. 164-182.

15. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів, схвалені постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00>

16. Методичні рекомендації з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, затвержені наказом Міністерства юстиції України від 27 листопада 2018 року №3719/5 // URL: <https://minjust.gov.ua/m/pravovi-zasadi-provedennya-genderno-pravovoi-ekspertizi>

17. Гончарук Н. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти / Наталія Гончарук, Леонід Прокопенко // Публічне управління [Текст]. — 2011. — № 1. — С. 32.

18. Железняк Н. А. Правові та організаційні форми діяльності Міністерства юстиції України у здійсненні державної правової політики (теоретичні та практичні питання) : автореф. дис... канд. юрид. наук. К., 2005. 21 с.

19. Лялюк О.Ю., Науменко А.В. Проблеми правового регулювання електронного урядування у сфері місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних країнах // Право і суспільство. – 2020. - № 1. – С. 69-75

20. Тюрін С. Є. Поняття й ознаки взаємодії органів юстиції України // Право і безпека. 2013. № 2 (49). С. 100—105.

Завдання 1

Уповноважена посадова особа виконавчого комітету Петрівської сільської ради А посвідчила заповіт, відповідно до якого майно, яке належало громадянину В після його смерті перейде до сина відповідної посадової особи виконавчого комітету Петрівської сільської ради.

Проаналізуйте дану ситуація і правочин, засвідчений посадовою особою органу місцевого самоврядування.

Завдання 2

До відділу “Калинівського бюро правової допомоги” Петрівського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги звернувся громадян А з проханням надати консультацію і правову допомогу щодо складання скарги на дії співробітника Департаменту патрульної поліції. Однак представником БВПД у зверненні було відмовлено на підставі того, що громадянин А два тижні тому назад отримав статус внутрішньо переміщеної особи.

Проаналізуйте дану ситуацію. Чи правомірні дії представника БВПД? Які дії громадянина А мають бути у такій ситуації?

Завдання 3

На пленарному засіданні Петрівської міської ради було прийнято рішення, яким передбачалась вимога до місцевих жителів перед зверненням до Центрів надання адміністративних послуг мати посвідчену довідку про відсутність боргів за комунальні послуги. Відповідне рішення було направлено на антикорупційну експертизу.

Проаналізуйте ситуацію. Визначте чи містяться у рішення міської ради корупціогенні фактори?

Тема 8.

Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення.

Основні питання

1. Правові основи надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення органами місцевого самоврядування.
2. Участь органів місцевого самоврядування у сфері правової освіти, правової обізнаності, інформування населення, доступу громадян до джерел правової інформації.
3. Правопросвітницькі проекти в сфері місцевого самоврядування та участь в них органів юстиції.
4. Муніципальний досвід роботи органів місцевого самоврядування в процесі підвищення правової обізнаності членів територіальних громад.
5. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку інститутів демократії участі.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2.06.2011 р. № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
3. Порядок проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 р. № 555 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-2011-%D0%BF#Text>
4. Гапєєв Л. Правова освіта населення: взаємодія влади і громади. // Держслужбовець – 2020, жовтень - № 10
5. Гончарук Н. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти / Наталія Гончарук, Леонід Прокопенко // Публічне управління [Текст]. — 2011. — № 1. — С. 32.
6. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому

рівні в Україні та інших європейських країнах / В.С. Куйбіда, В.В. Толкованов. – Київ, ТОВ “Поліграфічний Центр ”Крамар”, 2010. - 258 с.

7. Програма надання безоплатної правової допомоги: розроблення, планування, виконання, звітування / Гриб О., Єрошенко К., Ільчишен М., Ніколаїшин М., Охріменко В., Писарев Я., Стець Н. – К., 2017. – 54 с.

8. Петришина М.О. Теоретико-правові проблеми забезпечення надання публічних послуг суб’єктам господарювання органами місцевого самоврядування // Право та інновації . – 2020. - № 3. – С. 93-99.

9. Петришина М.О., Сасова А.Б. Становлення та розвиток інституту правового моніторингу в Україні: проблеми та перспективи / // Право і суспільство. - № 2. – 2015. – С. 25-31.

Завдання 1

Місцевий житель В звернувся до приймальні Петрівської сільської ради з метою отримати правову допомогу, зокрема, консультацію щодо земельного законодавства і допомоги у складанні позовної заяви про розірвання шлюбу. За його словами на сайті сільської ради інформації щодо установ з надання безоплатної первинної правової допомоги не міститься. Працівник приймальні підтвердив інформацію, що на території села не має установ з надання безоплатної первинної правової, крім того в структурі сільських органів місцевого самоврядування не передбачено посаду юрист.

Проаналізуйте ситуацію. Які повноваження щодо надання безоплатної первинної правової допомоги мають органи місцевого самоврядування? Які дії в такій ситуації має вчинити місцевий житель?

Завдання 2

Будівельною компанією “А” розпочато будівництво нового житлового комплексу, який знаходиться поблизу дитячого садочку. На скарги сусідів щодо будівельних робіт і побудови нового житлового комплексу представниками компанії було зазначено, що містобудівна документація і дозволи отримані в органах місцевого самоврядування. Мешканці звернулися до суду з вимогами щодо порушення процедури отримання і реєстрації містобудівної документації, а саме не було враховано громадських інтересів під час розроблення містобудівної документації.

Проаналізуйте ситуацію. Чи є підстави для звернення до суду? Чи передбачена процедура врахування громадських інтересів під час розроблення містобудівної документації?

Завдання 3

В ЗМІ з'явилась інформація, що мешканці міста А виявили бажання шляхом подання електронної петиції звернутися до міської ради з проханням встановити світлофор на дорозі біля школи. Однак на сайті відповідної ради такої опції не знайшли. На письмові звернення рада не відповідає.

Проаналізуйте ситуацію. Чи передбачена законодавством процедура подання електронних петицій до органів місцевого самоврядування? Які мають бути дії мешканців міста?

Тема 9.

Забезпечення та охорона прав, свобод і законних інтересів громадян у діяльності органів місцевого самоврядування.

Основні питання

1. Національна стратегія у сфері прав людини: роль органів місцевого самоврядування в її реалізації.
2. Проблеми реалізації громадянами права на участь в управлінні державними та місцевими справами. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні прав внутрішньо переміщених осіб.
3. Участь органів місцевого самоврядування в реалізації антидискримінаційної політики.
4. Правові засади діяльності суб'єктів місцевого самоврядування у сфері вчинення нотаріальних дій.
5. Діяльність органів місцевого самоврядування в процесі формування інституту присяжних в Україні.
6. Взаємодія органів місцевого самоврядування з установами виконання покарань, уповноваженими органами з питань пробації.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
3. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>

4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – №2-3. – Ст.12.

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2.06.2016 р № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 31. – Ст. 545

6. Вільгушинський М. Й. Взаємодія судів з державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю: шляхи наукового пошуку / М. Й. Вільгушинський // Держава і право : зб. наук, праць. Серія Юридичні і політичні науки. - Вип. 55. - К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. - С. 147-153.

7. Колеснік Т.Є. Особливості взаємодії органів прокуратури з іншими органами державної влади в Україні [Текст] / Т.Є. Колеснік // Право і суспільство. – 2015. – №3. – С. 14–21.

8. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 350с.

9. Лялюк О.Ю. Деякі питання взаємовідносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ, прокуратури, Служби безпеки, судовими органами та органами юстиції // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2016. - № 31. – С. 61-72.

10. Інститут муніципальної поліції умовах децентралізації державної влади в Україні: питання визначення правового статусу та організації діяльності // І.І. Бодрова, О.Ю. Лялюк. – Х.: Юрайт, 2014. – 128 с.

Завдання 1

У травні після звернення територіального управління Державної судової адміністрації України Петрівська місцева рада затвердила список присяжних і у вересні передала його до відповідного територіального управління ДСА. Далі при відборі присяжних у суді головуючим у списку було виявлено військовослужбовця Збройних Сил України.

Проаналізуйте ситуацію. Який передбачений порядок затвердження списку присяжних? Які передбачені вимоги до присяжних?

Завдання 2

Секретар Петрівської сільської ради засвідчив і видав свідоцтво про право на спадщину $\frac{1}{2}$ житлового будинку. Через деякий час до суду було оскаржено зазначену нотаріальну дію з підстав відсутності у секретаря сільської ради юридичної освіти.

Проаналізуйте ситуацію. Чи правомірно вчинив секретар сільської ради?

Завдання 3

До Петрівського Центру надання адміністративних послуг звернувся громадянин Б. із заявою про взяття на облік як внутрішньої переміщеної особи. Представником ЦНАП було відмовлено в послугі громадянину Б. з підстав закінчення строку набуття статусу внутрішньої переміщеної особи, і у зв'язку з досягненням заявником 60-літнього віку.

Проаналізуйте ситуацію. Чи правомірні дії представника ЦНАП? Яка передбачена процедура взяття на облік внутрішньої переміщеної особи?

Тема 10.

Органи місцевого самоврядування як суб'єкти регуляторної діяльності: організаційний та функціональний аспекти (колоквіум)

Основні питання

1. Місце та роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні здійснення державної регуляторної політики.
2. Система та види регуляторних актів органів місцевого самоврядування.
3. Особливості підготовки та прийняття регуляторних актів органами місцевого самоврядування.
4. Проблеми відстеження результативності регуляторних актів органів місцевого самоврядування.
5. Основні напрямки удосконалення регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування на сучасному етапі.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
3. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228 // URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>

4. Петришина М.О., Мала Т.С. Нормопроектувальна техніка як засіб формування системи дієвого та ефективного законодавства в Україні: теоретико-правовий підхід // // Актуальні питання публічного та приватного права. - № 3(08). – 2014. – С. 256 – 263.

5. Чиркін А. С. Місцевий референдум як форма муніципальної нормотворчості: досвід країн Вишеградської групи. / А. С. Чиркін // Юридичний науковий електронний журнал. – № 3. – 2021. – С. 76-79.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Підготовка до практичних занять сприяє поглибленому вивченню основних тем дисципліни «Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції» і має на меті формування спеціальних правничих компетентностей щодо розуміння сутності діяльності місцевого самоврядування у сфері юстиції, форм організації такої діяльності та особливостей здійснення.

Формами самостійної роботи студентів є :

- 1) виконання домашніх завдань при підготовці до практичних занять;
- 2) робота з матеріалами лекцій;
- 3) робота в інформаційних мережах;

Домашні завдання для самостійної роботи:

1. Оберіть одне із завдань, проаналізуйте та наведіть схематично:

1.1. Система реєстраційних повноважень органів місцевого самоврядування.

1.2. Системно-структурна організація юридичної служби в органах місцевого самоврядування.

1.3. Механізм прийняття регуляторного акту органом місцевого самоврядування.

1.4. Система повноважень органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

1.5. Система експертної діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

1.6. Система форм взаємодії органів місцевого самоврядування і органів юстиції.

1.7. Основні напрямки здійснення державної правової політики у сфері юстиції.

2. Проаналізуйте та письмово наведіть статистичні дані та зробіть загальні висновки щодо:

2.1. Показників результатів експертної діяльності органів місцевого самоврядування.

2.2. Показників щодо надання безоплатної правової допомоги органами місцевого самоврядування.

2.3. Показників здійснення реєстраційних повноважень органами місцевого самоврядування.

3. Запропонуйте власні підходи до розв'язання дискусійного питання:

3.1. Основні напрямки удосконалення діяльності місцевого самоврядування щодо прийняття регуляторних актів.

3.2. Проблеми реалізації реформи децентралізації щодо повноважень місцевого самоврядування у сфері юстиції.

4. Виконайте індивідуальну підсумкову письмову роботу на одну з таких тем:

1. Правова політика у сфері юстиції: поняття, напрямки та суб'єкти формування й здійснення.
2. Юстиція як сфера діяльності місцевого самоврядування: поняття та особливості правового регулювання.
3. Роль органів місцевого самоврядування в реалізації правової політики у сфері юстиції.
4. Правова основа діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
5. Вплив органів державної влади на формування правових засад діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
6. Роль муніципально-правових актів в регулюванні відносин у сфері юстиції.
7. Міжнародно-правові принципи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції
8. Проблеми та перспективи імплементації міжнародно-правових принципів діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції в законодавство України.
9. Значення практики ЄСПЛ для удосконалення правової основи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.

10. Система органів місцевого самоврядування, що здійснюють діяльність у сфері юстиції.
11. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері юстиції: поняття, види, особливості реалізації.
12. Виключна компетенція місцевих рад у сфері юстиції.
13. Роль постійних та тимчасових комісій місцевих рад в процесі здійснення ними діяльності у сфері юстиції.
14. Власні та делеговані повноваження виконавчих комітетів та інших виконавчих органів місцевих рад у сфері юстиції.
15. Проблеми розмежування повноважень органів місцевого самоврядування й органів державної влади у сфері юстиції та напрямки їх розв'язання.
16. Практика взаємодії органів юстиції та органів місцевого самоврядування у розвинених європейських демократіях (Франція, Польща, Німеччина, Італія).
17. Європейська стратегія інновацій та належного урядування на місцевому рівні: основні положення та проблеми імплементації в Україні.
18. Система форм взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції.
19. Роль органів юстиції у формуванні та реалізації політики у сфері місцевого самоврядування.
20. Цілі, завдання, напрямки реформи децентралізації у сфері юстиції.
21. Система та види реєстраційних повноважень органів місцевого самоврядування.
22. Реєстрація політичних партій та контроль за їх діяльністю як форма забезпечення демократії участі у здійсненні місцевого самоврядування.
23. Правова робота в органах місцевого самоврядування: поняття та суб'єкти здійснення.
24. Організаційні засади юридичної служби в органах місцевого самоврядування: питання взаємодії з територіальними органами Міністерства юстиції.
25. Види експертиз у сфері місцевого самоврядування.
26. Правові основи надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення органами місцевого самоврядування.
27. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку інститутів демократії участі.
28. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні прав внутрішньо переміщених осіб.
29. Участь органів місцевого самоврядування в реалізації антидискримінаційної політики.
30. Роль органів юстиції у здійсненні державної регуляторної політики.

6. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ

Акти цивільного стану - це події та дії, які нерозривно пов'язані з фізичною особою і започатковують, змінюють, доповнюють або припиняють її можливість бути суб'єктом цивільних прав та обов'язків

Безоплатна правова допомога – правова допомога, яка гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел.

Децентралізація - це передача значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування.

Місце проживання - житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає, а також спеціалізовані соціальні установи, заклади соціального обслуговування та соціального захисту, військові частини.

Місьцеве самоврядування – право територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України

Належне урядування – це зрозумілий та прозорий процес прийняття рішень, який дозволяє колегіальному органу врядування організації в ефективний та підзвітний спосіб використовувати ресурси та застосовувати владу, спираючись на спільні цінності.

Правова освіта – це структурний компонент освіти в Україні, процес набуття правових знань, навичок та вмінь, формування поваги до права, закону, прав та свобод людини, відповідних правових орієнтацій та оцінок, правових поведінкових установок та мотивів правомірної поведінки тощо

Правова робота – це діяльність юридичної служби щодо забезпечення правильного застосування, неухильного дотримання та запобігання невиконанню вимог чинного законодавства місцевим органом виконавчої

влади, його керівниками та працівниками під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків.

Правова політика – це особлива форма державної політики, засіб юридичного закріплення та здійснення політичного курсу країни, волі її лідерів та владних структур, яка втілюється, перш за все, в законах та інших підзаконних актах та направлена на охорону та захист суспільних відносин.

Субсидіарність – це принцип соціальної організації, який вважає, що соціальні та політичні питання повинні вирішуватися на найближчому (або місцевому) рівні, що узгоджується з їх вирішенням.

Юридична служба в органах місцевого самоврядування - це частина апарату управління, яка відрізняється від інших тим, що вона не тільки веде певну ділянку правової роботи, але й виступає головним організатором правової роботи стосовно інших підрозділів апарату управління.

Юстиція – сукупність судів і органів Міністерства юстиції та їхня діяльність у забезпеченні охорони прав і законних інтересів державних та громадських організацій і громадян, організації роботи судів, систематизації і підготовки пропозицій щодо кодифікації законодавства тощо.

7. ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Рівень освіти – другий (магістерський)	Модуль 1 Лекції: 10 Практичні заняття: 10 Самостійна робота: 30
Кількість модулів*: 2	Галузь знань – 08 «Право»	Модуль 2 Лекції: 10 Практичні заняття: 10
Загальна кількість годин: 120		

рекомендується: не більше 2-3 модулів для навчальних дисципліни, які вивчаються один семестр; не більше 4-6 модулів для навчальних дисциплін, які вивчаються два семестри.

Тижневих годин: 4	Спеціальність – 081 «Право»	Самостійна робота: 50 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)
-------------------	--------------------------------	---

Організація поточного контролю

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо.

Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
--------------	-----------------	-------------------------------

Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 20	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	10	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Підсумкова письмова робота	Max 20	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри 2. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки 3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	15	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри 2. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела та власні висновки 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	10	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела та власні висновки 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків
	5	1. Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для аргументування дослідження та висновки. 3. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та аргументованості і доведеності висновків
	min 0	1. Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела і містить методологічні помилки 2. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію суджень і проаналізувати інформацію. 3. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційовани	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання

й залік зараховано		матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.

	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

31. Правова політика у сфері юстиції: поняття, напрямки та суб'єкти формування й здійснення.
32. Юстиція як сфера діяльності місцевого самоврядування: поняття та особливості правового регулювання.
33. Роль органів місцевого самоврядування в реалізації правової політики у сфері юстиції.
34. Правова основа діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
35. Роль органів державної влади у формуванні правових засад діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
36. Роль муніципально-правових актів в регулюванні відносин у сфері юстиції.
37. Міжнародно-правові принципи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції та проблеми їх імплементації в Україні.
38. Значення практики ЄСПЛ для удосконалення правової основи діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
39. Система органів місцевого самоврядування, що здійснюють діяльність у сфері юстиції.
40. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері юстиції: поняття, види, особливості реалізації.
41. Виключна компетенція місцевих рад у сфері юстиції.
42. Роль постійних та тимчасових комісій місцевих рад в процесі здійснення ними діяльності у сфері юстиції.
43. Власні та делеговані повноваження виконавчих комітетів та інших виконавчих органів місцевих рад у сфері юстиції.
44. Проблеми розмежування повноважень органів місцевого самоврядування й органів державної влади у сфері юстиції та напрямки їх розв'язання.
45. Система міжнародно-правових стандартів діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
46. Європейська стратегія інновацій та належного урядування на місцевому рівні: основні положення та проблеми імплементації в Україні.
47. Органи місцевого самоврядування в країнах ЄС, які здійснюють діяльність у сфері юстиції.
48. Роль та завдання органів місцевого самоврядування країн ЄС у сфері юстиції.
49. Практика взаємодії органів юстиції та органів місцевого самоврядування у розвинених європейських демократіях (Франція, Польща, Німеччина, Італія).
50. Роль принципів верховенства права та належного урядування при здійсненні органами місцевого самоврядування функцій юстиції.
51. Правова основа взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції.

52. Принципи взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції.
53. Система форм взаємодії органів місцевого самоврядування та органів юстиції.
54. Організаційні форми взаємодії з представницькими органами місцевого самоврядування.
55. Порядок організації і проведення спільних заходів виконавчих органів місцевих рад з органами юстиції.
56. Організаційні методи взаємодії органів юстиції та місцевого самоврядування в Україні.
57. Координація-взаємодія органів місцевого самоврядування з державними органами у сфері юстиції.
58. Контроль під час здійснення органами місцевого самоврядування діяльності у сфері юстиції.
59. Інформаційне забезпечення як спосіб взаємообміну інформацією між органами юстиції та місцевого самоврядування.
60. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні діяльності органів юстиції.
61. Роль органів юстиції у формуванні та реалізації політики у сфері місцевого самоврядування.
62. Компетенція органів юстиції у здійсненні реєстрації актів органів місцевого самоврядування.
63. Реєстрація політичних партій та контроль за їх діяльністю як форма забезпечення демократії участі у здійсненні місцевого самоврядування.
64. Цілі, завдання, напрямки реформи децентралізації у сфері юстиції.
65. Проблеми реалізації реформи децентралізації влади у сфері юстиції.
66. Здобутки та перспективи здійснення реформи децентралізації влади щодо повноважень органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
67. Система сучасних заходів правового, організаційного, інституційного, компетенційного характеру, спрямованих на удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування у сфері юстиції.
68. Проблеми приведення взаємодії місцевого самоврядування та органів юстиції в Україні до європейського рівня.
69. Концептуальні засади оновлення компетенції органів місцевого самоврядування на засадах децентралізації та субсидіарності.
70. Сучасні тенденції покращення гарантій місцевого самоврядування в Україні.
71. Охорона, захист, припинення порушень та поновлення порушених прав місцевого самоврядування.
72. Судовий захист прав місцевого самоврядування.
73. Звернення до суду про визнання незаконними актів органів виконавчої влади, інших органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, які обмежують права територіальної громади.
74. Проблеми представництва органів місцевого самоврядування в судових органах.

75. Проблеми співвідношення держави та місцевого самоврядування в аспекті реалізації звернення прокурора до суду в інтересах держави.
76. Система органів місцевого самоврядування, які здійснюють діяльність у сфері реєстрації.
77. Система та види реєстраційних повноважень органів місцевого самоврядування.
78. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, як форма легалізації муніципальних публічно-владних інституцій та суб'єктів господарювання.
79. Участь органів місцевого самоврядування в реєстрації прав власності на нерухоме майно.
80. Реєстрація місця проживання фізичних осіб.
81. Реєстрація актів цивільного стану органами місцевого самоврядування.
82. Правова робота в органах місцевого самоврядування: поняття та суб'єкти здійснення.
83. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері правової роботи.
84. Організаційні засади юридичної служби в органах місцевого самоврядування: питання взаємодії з територіальними органами Міністерства юстиції.
85. Поняття експертної діяльності у сфері місцевого самоврядування.
86. Законодавчі вимоги до актів суб'єктів місцевого самоврядування.
87. Система органів та підрозділів, що здійснюють правову експертизу актів місцевого самоврядування.
88. Види експертиз у сфері місцевого самоврядування.
89. Роль роз'яснень Міністерства юстиції України в процесі здійснення експертиз правових актів органів місцевого самоврядування.
90. Значення правових висновків та методичних рекомендацій Міністерства юстиції України для здійснення експертизи актів місцевого самоврядування.
91. Порядок та процедурні питання здійснення експертиз в процесі нормотворчої діяльності місцевого самоврядування.
92. Організація правового навчання та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.
93. Правові основи надання безоплатної правової допомоги та правової освіти населення органами місцевого самоврядування.
94. Роль органів місцевого самоврядування щодо формування та забезпечення діяльності установ з питань надання безоплатної правової допомоги.
95. Участь органів місцевого самоврядування у сфері правової освіти, правової обізнаності, інформування населення, доступу громадян до джерел правової інформації.
96. Правосвітницькі проекти в сфері місцевого самоврядування та участь в них органів юстиції.

97. Муніципальний досвід роботи органів місцевого самоврядування в процесі підвищення правової обізнаності членів територіальних громад.
98. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку інститутів демократії участі.
99. Національна програма правової освіти населення та роль органів юстиції і місцевого самоврядування у забезпеченні її виконання.
100. Сучасні підходи до модернізації форм підвищення рівня правової підготовки населення.
101. Національна стратегія у сфері прав людини: роль органів місцевого самоврядування в її реалізації.
102. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні прав внутрішньо переміщених осіб.
103. Проблеми реалізації громадянами права на участь в управлінні державними та місцевими справами.
104. Участь органів місцевого самоврядування в реалізації антидискримінаційної політики.
105. Правові засади діяльності суб'єктів місцевого самоврядування у сфері вчинення нотаріальних дій.
106. Посвідчення заповітів та здійснення інших окремих нотаріальних дій уповноваженими особами місцевого самоврядування: правове регулювання та порядок здійснення.
107. Діяльність органів місцевого самоврядування в процесі формування інституту присяжних в Україні.
108. Взаємодія органів місцевого самоврядування з установами виконання покарань, уповноваженими органами з питань пробації.
109. Місце органів місцевого самоврядування у забезпеченні здійснення державної регуляторної політики.
110. Роль органів юстиції у здійсненні державної регуляторної політики.
111. Система та види регуляторних актів органів місцевого самоврядування.
112. Особливості підготовки та прийняття регуляторних актів органами місцевого самоврядування.
113. Проблеми відстеження результативності регуляторних актів органів місцевого самоврядування.
114. Основні напрямки удосконалення регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування на сучасному етапі.

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК

ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЮРИДИЧНА СЛУЖБА В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

(галузь знань 081 «Право»
Ступінь підготовки «Бакалавр»)

Відповідальна за випуск

Редактор

Комп'ютерна верстка